

ὄνομα, ὅπερ ἔδωκαν εἰς αὐτὴν οἱ Ἴσπανοὶ, καλουμένη θάλασσα τῆς Σαργάσσης. Εἰς τὰ πελάγη ἐκεῖνα τέλος δὲν ὑπάρχει τὸ θερμὸν φῶς, ὅπερ πανταχοῦ διαχέει λάμπων ὁ ἥλιος, ἡ ἀκτινοβόλησις ἐκείνη τῶν κυμάτων καὶ τῶν πορφυροχρῶν νεφῶν, οὔτε ἡ λευκοτάτη ἐκείνη τοῦ ὀρίζοντος χροιά, ἡ συνάπτουσα ὡς ἀργυροῦς δακτύλιος τὸ κυανοῦν χρῶμα τοῦ πελάγους πρὸς τὸ κυανοῦν τοῦ οὐρανοῦ.

Εἰς τὰ πελάγη τῆς Ἄρκτου τὰ πάντα εἶνε βαρέα, σκοτεινὰ καὶ ἐνίοτε φοβερά. Καὶ ὅμως ἄφθοнос εἶνε καὶ ἐκεῖ ζωϊκότης. Ἡ βολίς εὐθιθεῖσα εἰς βάθος ἐξ χιλιάδων ποδῶν ἀνέστυρεν ἄπειρα ζφάρια καὶ οἱ πάγοι τῆς Σπιτζεβέεργης ἐγκλείουσιν ὄντα γιγαντιαία. Ἄλλὰ πέραν τοῦ Βορείου Ἀκρωτηρίου δὲν ὑπάρχει ἀνθρωπίνη κατοικία, δύναται δέ τις ἐβδομάδας καὶ μῆνας ὄλους ἐκεῖ νὰ πλῆῃ χωρὶς νὰ συναντήσῃ πλοῖον ἄλλο. Ἐρημος ἐκεῖ, ἔρημος ἐν τῇ θαλάσῃ, ἐνθα ὑπὲρ πᾶν ἄλλο μέρος ὁ ναύτης ἀναλογιζόμενος τὴν σμικρότητά του δύναται ταπεινῶς ν' ἀναφωνήσῃ ὡς ὁ ταπεινὸς ἀλιεὺς τῆς Βρετανίας· «Βοήθησόν μοι, Κύριε, διότι εἶνε πολὺ μικρὸν τὸ πλοιαρίον μου καὶ τὸ πέλαγος ἄπειρον!»

Ἡ Καρίνα καὶ ὁ Μαρσέλ ἐθεῶντο τὸ θέαμα τοῦτο, πότε μὲν ἐκθαμβοί, πότε δὲ μετὰ θρησκευτικῆς κατανύξεως, καὶ συχνὰ τότε, χωρὶς νὰ ὀμιλῶσιν, ἐνόουν ὅτι ἐσκέπτοντο καὶ οἱ δύο τὰ αὐτά. Ἐνίοτε πάλιν ὁ ὑποπλοίαρχος ἀνεγίνωσκε πρὸς τὴν κόρην ἐκλέγων τὰ κατάλληλα μέρη, τὰ ὁποῖα ἐνόμιζεν ὅτι θὰ τὴν ἐνδιέφερον πλειότερον. Τὰ συνήθη του ἀναγνώσματα ἦσαν ἡ ἐξ ἱστορικῶν βιβλίων ἡ ἐκ περιηγήσεων ἡ ποίημά τι.

Ἡ Καρίνα τὸν ἤκουε μετὰ προσοχῆς. Ἄν τὴν ἔβλεπες κεκλιμένην πρὸς αὐτὸν καὶ πρὸς αὐτὸν ἔχουσα τεταμένον τὸ οὖς καὶ τὴν διάνοιαν, θὰ ἐνόμιζες ὅτι βλέπεις πτηνὸν κεκλιμένον εἰς τῆς φωλαῆς του τὸ χεῖλος καὶ ἀναπνέον τὴν γλυκύτητα τοῦ δροσεροῦ ἀέρος ἢ τοῦ δάσους τὰ ἀρώματα.

Πόσον ὠφέλιμος εἶνε ἡ ἀνάγνωσις, ἐνωπῶ τῶν καλῶν βιβλίων! Τίποτε δὲν χάνεται εἰς τὸν κόσμον αὐτόν· ὅσον μικρὸν καὶ ἂν ἦνε ἔχει ὠριμένην τὴν θέσιν του ἐν τῷ μεγάλῳ κατασκευάσματι Ἐκείνου, ὅστις ῥίπτει βλέμμα εὐμενὲς καὶ ἐπὶ τὴν κέδρον τοῦ Λιβάνου καὶ ἐπὶ τὴν ὕσωπον. Ἡ σταγὼν τοῦ ὕδατος, ἥτις στάζει διὰ τῆς στέγης τῆς καλύβης, προστίθεται εἰς ἄλλας σταγόνας, αἵτινες θὰ ἀυξήσωσι τὸ βυάκιον. Οὕτω καὶ τοῦ συγγραφέως τὸ ἔργον πολλάκις μακρὰν, ὅσον μικρὸν καὶ ἂν ἦνε, δύναται νὰ διεγείρῃ γλυκεῖαν συγκίνησιν, νὰ παρηγορήσῃ τεθλιμμένην καρδίαν!

Ἡ Καρίνα ὅμως, ἂν καὶ πολὺ ἠρέσκετο εἰς τὰ γαλλικὰ βιβλία καὶ τὴν γαλλικὴν φιλολογίαν, ἦν πολὺ ἠγάπα, δὲν ἔπαυεν ἐπαινοῦσα τὰ σουηδικά. «Κρίμα, εἶπεν ἡμέραν τινὰ πρὸς τὸν Μαρσέλ, νὰ μὴ ἠξέυρητε τὴν γλῶσσάν μου· θὰ ἀ-

νεγινώσκομεν ὁμοῦ τοὺς ποιητάς, οὓς ἀγαπῶ καὶ ὧν δὲν δύναμαι νὰ σᾶς μεταφράσω τὸ κάλλος». Ἐπειτα δὲ αἶφνης κροτοῦσα τὰς χεῖρας ἀνέκραξε μετὰ παιδικῆς χαρᾶς·

— Νὰ μάθητε σουηδικά.

— Τὸ ἐπεθύμουν, ἀπήντησεν ὁ Μαρσέλ, ἀλλὰ θὰ ἦνε δύσκολα.

— Καθόλου, ἀφ' οὐμάλιστα ἠξέυρητε ἀγγλικά καὶ, νομίζω, ὀλίγα γερμανικά. Αἱ δύο αὐταὶ γλῶσσαι θὰ σᾶς βοηθήσωσι νὰ μάθητε τὴν γλῶσσαν τῆς ἀγαπητῆς μου πατρίδος καὶ θὰ ἴδῃτε τί ὠραία γλῶσσα! Εἶνε γλῶσσα τῆς τιμῆς καὶ τῶν ἠρώων· καθὼς λέγει ὁ ποιητὴς μας Τέγνερ, ἠχεῖ ὡς ὁ ὄρειχαλκος καὶ λάμπει ὡς ὁ ἥλιος.

— Σᾶς ἤκουσα πολλάκις ὀμιλοῦσαν σουηδιστὶ μετὰ τοῦ πατρός σας καὶ ἀληθῶς μοὶ ἐνεποίησεν αἴσθησιν ἡ ἀρμονία τῆς γλώσσης σας. Ἐπειτα ἔχω πολλὴν εὐκολίαν εἰς τὸ νὰ μανθάνω ξένας γλώσσας. Οὐδέποτε ἐπεθύμησα νὰ εἶχον ὄλα τὰ ἔθνη μίαν γλῶσσαν, ὡς δὲν ἐπεθύμησα νὰ εἶχον τὴν αὐτὴν φυσιογνωμίαν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι καὶ νὰ ἔφερον τὸν αὐτὸν καρπὸν ὄλα τὰ δένδρα.

— Καὶ ὅμως, ὑπέλαβεν ἡ Καρίνα, θὰ ἦτο ὠραῖον νὰ ὀμιλοῦν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι τὴν αὐτὴν γλῶσσαν.

— Διὰ τὸ ἐμπόριον θὰ ἦτο ὠραῖον βεβαίως, ὡς καὶ διὰ τὰς ὕλικὰς ἀνάγκας τοῦ βίου καὶ διὰ τὴν διάδοσιν πρακτικῶν γνῶσεων· ἐπιβλαβέστατον ὅμως διὰ τὴν διάκρισιν τῶν ἐθνικῶν χαρακτήρων! Διότι, παρατηρήσατε, ἂν ὅπως τῶρα φαίνεται ἀποδεδειγμένον, ὄλαι τῆς Εὐρώπης αἱ γλῶσσαι ἔχουσι κοινὴν ἀρχὴν, εἶνε δῆλα δὴ κλάδοι φυέντες ἐκ τῶν μονοσυλλαβικῶν γλωσσῶν τῶν Ἰνδιῶν, αὐταὶ διασπαρῆσαι διμορφώθησαν ὄχι μόνον σύμφωνα πρὸς τὰ ἦθη τῶν διαφόρων λαῶν, ἀλλὰ καὶ σύμφωνα πρὸς τὸ κλίμα, ὅπερ οὗτοι κατοικοῦσι. Εἰς τὴν Ἄρκτον εὐρίσκουμεν γλώσσας ἀνδρικοτέρας, πολὺ τοισιμένες, σύμφωνα λαρυγγοπρόφερα, τὰ ὁποῖα κατὰ τὸν σοφὸν φιλόλογον Αἰ. Murray εἶνε τὰ ὀσᾶ τῶν γλωσσῶν. Εἰς τὴν Μεσημβρίαν ἀπαλὰ φωνήεντα καὶ πολλὴν εὐλυγισίαν. Αἱ γλῶσσαι τῶν βορείων ἐθνῶν εἶνε ὡς νὰ ἔγειναν ἐπίτηδες διὰ τὰ κλίματα ἐκεῖνα, διὰ τοὺς μηχανισμοὺς τῶν κυμάτων, διὰ τὰς τρικυμίας, αἰτῶν μεσημβρινῶν διὰ τοὺς ἔρωτας, διὰ τὰ ἀσμάτια, διὰ τὸν ὑπὸ τὰς ἠνθισμένας πορτοκαλέας ψίθυρον. Ἡ γλῶσσα λοιπὸν ἔχει πολλὴν σχέσιν πρὸς τὴν ὄλην διαμόρφωσιν τοῦ λαλοῦντος αὐτὴν ἔθνους, ἐπιδορᾷ μάλιστα καὶ ἐπὶ τῆς δικνοίας. Οὕτω λ. χ. διὰ νὰ γράψω ἐπιστολὴν θετικὴν καὶ ἀκριβῆ θὰ μετεχειριζόμενη τὴν γαλλικὴν γλῶσσαν, διὰ νὰ περιγράψω μίαν τοποθεσίαν τὴν ἀγγλικὴν, διὰ τὴν ἐλεγεῖαν τὴν γερμανικὴν, δι' ἐν ἵπποτικὸν ἄσμα τὴν ἰσπανικὴν καὶ δι' ἐν ἔρωτικὸν ἄσματιον τὴν ἰταλικὴν.

Τὰ ὄρη τῆς Σερβίας συνίστανται μᾶλλον ἐκ πληθύος μεμονωμένων κωνικῶν ὀρέων ὑψομένων ἐκ τῶν πεδιάδων καὶ ἐξ ἀνωμάτων συμπλεγμάτων λόφων, ἢ ἐξ ὑψηλῶν ὀρέων. Τὸ ὑψηλότερον ὄρος τῆς Σερβίας *Κοπάονικ* δὲν ὑπερτερεῖ τὸ ὕψος τῶν 2000 μέτρων· οὐχ ἤττον δὲ παριστᾷ ἡ χώρα τὰς ἀγρίας ὄψεις ὀρεινῶν τόπων καὶ μάλιστα πρὸς τὰ ὄρια τῆς Βοσνίας. Οὐ μακρὰν τῶν Βουλγαρικῶν ὀρίων πρὸς Ἄν. τὰ Καρπάθια ὄρη διασταυροῦντα ἐντεῦθεν τῆς Οὐγγαρίας τὸν Δούναβιν καὶ σχηματίζοντα διὰ τῶν ἀποτόμων καὶ κατωφερῶν αὐτοῦ ὄχθων τὴν καλουμένην *Σιδηρὰν πύλην* τοῦ Δουναβέως, διαμερίζονται ἐπὶ τῆς σερβικῆς ὄχθης εἰς πολλὰς σειρὰς ὀρέων διατεμνομένων ἐν τῷ νομῷ τοῦ Ποσάρεβατς. Τὸ ὄρεινόν τοῦτο σύστημα παρέχει μὲν εἰς τὴν χώραν μεγίστην γραφικὴν χάριν, διασπᾷ ὅμως αὐτὴν καὶ καθιστᾷ ἄβιατον.

Οἱ λόφοι καὶ τὰ ὄρη ἐν τισὶ τόποις καλύπτονται ὑπὸ πυκνῶν δασῶν, τὸ πλεῖστον δρυῶν, ὄξυων, βουμελιῶν (κ. μελιῶν)· ἐνθα δὲ ταῦτα εἶναι ἐξηρατισμένα αἱ κλιτύες τῶν λόφων εἶναι καταπράσινοι ὑπὸ ἀμπελώνων καὶ σιτοφόρων ἀγρῶν.

Ἡ φυσικὴ βλάστησις ἐν Σερβίᾳ παριστᾷ ἰδιάζοντι φαινόμενον· διότι καίπερ τῆς χώρας κειμένης ὑπὸ τὸ αὐτὸ γεωγραφικὸν πλάτος μετὰ τῆς Ἄνω Ἰταλίας, ἡ βλάστησις ὁμοιάζει πρὸς τὴν τῆς μέσης Γερμανίας, τὸ μὲν ἕνεκα τῆς ἀνατολικωτέρας αὐτῆς θέσεως, τὸ δὲ διότι ὁ Αἴμος κεῖται μεσημβρινιώτερον, ὥστε πνέουσιν ἰσχυρώτερον οἱ δριμύεις βόρειοι ἄνεμοι, ἢ οἱ πραεῖς μεσημβρινοὶ καλυόμενοι ὑπὸ τοῦ Αἴμου. Ἐπὶ τῶν ὁδῶν τῶν δασῶν καὶ τῶν ἐν τούτοις ὑπαίθρων μερῶν ἀπαντᾷ τις ἀφθονία χαμαικερασῶν καὶ βάτων· τὸ δὲ λυπρὸν ἔδαφος βραχυῶδων τινῶν καὶ ἀποτόμων μερῶν βλέπει κεκαλυμμένον ὑπὸ μυρτίλλων. Τὰ ἄγρια φυτὰ καὶ τὰ ἄγρια ἄνθη, τὰ ἐνταῦθα φύμενα, ὁμοιάζουσι τὰ τῆς Ἀγγλίας. Ἐκ τούτων ἴον τὸ εὖοσμον, τὸ κοινὸν λευκάνθεμον, ἴον τὸ τρίχρουν, τὸ εὐφόρβιον, τὸ κυκλάμιον, ἡ μυσοωτὶς (μὴ μὲ λησημονῆς,) αἱ βερονίκαι, πολλὰ εἶδη τῶν ὀρχιδιδῶν, ἄγρια σκόροδα, κολχικὸν, λυχνὶς καθωρατίζουσι τοὺς ἀγρούς. Αἱ αἱμασιαὶ τῶν ὀρέων καλύπτονται ὑπὸ λονισηρῶν, ὑπὸ κληματίδων, ὑπὸ ἀγρίων λυκίσκων καὶ ἀμπέλων, περιφράσσονται δὲ ὑπὸ γονατοθάμων, βάτων, τῆς ἀκανθώδους προύμνης καὶ τῆς κραταίγου. Ἡ ἀγρία ἀπιδέα, ἡ κερασέα, ἡ κοκκυμηλέα καὶ ἡ μηλέα ἐνταῦθα εὐδοκίμοουσιν, ὡς καὶ ἐν τοῖς δάσεσιν οἱ κύτισοι παρὰ τὰς ὁδοὺς, καὶ αἱ σύριγγες (κ. πασχαλαί) ἐπὶ τῶν κλιτύων τῶν λόφων· περὶ δὲ τὸν Δρῖνον φύονται δλόκληρα δάση ἀγρίων καρυῶν καὶ μωρεῶν.

Ἐκ τῶν ἀμπελώνων τῆς Σεμενδρίας, τοῦ Ποσάρεβατς, τοῦ Νεγοτίν καὶ τῆς Ῥαβανίτζας

παράγεται κάλλιστος οἶνος. Ἡ ἄμπελος δὲ εἰσῆχθη εἰς Σερβίαν ἐπὶ τῆς κυριαρχίας τῶν Ῥωμαίων.

Ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῆς Σερβίας αἱ οἰκίαι περικυκλοῦνται ὑπὸ κήπων καὶ ὀπωροφόρων δένδρων, ἐκ τῶν καρπῶν τῶν ὀποίων γίνεται μεγάλη ἐξαγωγή. Ἐκ τῶν κοκκυμηλῶν δὲ (κορομηλῶν) κατασκευάζουσι τὸ οἶνοπνευματώδες ποτὸν *σλίβοβιτς*, σύνηθες καὶ ἀγαπητὸν τοῖς ἐγχωριοῖς. Μέγα ἐμπόριον παρέχει τῇ Σερβίᾳ καὶ ἡ ἐξαγωγή τῶν βαλάνων τῶν χρησίμων τῇ βυρσοδεψίᾳ, ἡ ξυλεία καὶ οἱ ξυλάνθρακες.

Ἡ ἔλλειψις ὅμως λιμένος πρὸς τὴν Ἀδριατικὴν θάλασσαν καὶ ἡ ἔλλειψις σιδηροδρομικῆς συγκοινωνίας μετὰ τῆς Εὐρώπης ἀποκλείουσι τὴν Σερβίαν ἀπὸ τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἀγορῶν καὶ καθιστῶσι τὰ ἐκτεταμένα αὐτῆς δάση καὶ τὰ πλοῦσια προϊόντα ἄνευ μεγάλης ἀξίας. Αἱ πελώρια δρυὲς τῆς Σερβίας δύνανται νὰ χρησιμεύσῃ πρὸς ναυπήγησιν τῶν μεγαλειτέρων πλοίων, τὰ νῦν ὅμως ἐξ ἐλλείψεως ἀγορᾶς σήπονται ἐπὶ τῶν ὀρέων ἢ χρησιμεύουσιν ἀντὶ καυσίμου ὕλης. Διὰ τοῦτο σήμερον ὁ πλοῦτος τῆς Σερβίας συνίσταται εἰς τὰς ἀπείρους ἀγέλας τῶν χοίρων τῶν τρεφομένων ὑπὸ τῶν βαλάνων, ὧν τὰ δένδρα καλύπτουσι πολλῶν μιλίων ἐκτάσεις. Ἐκ τῶν χοίρων τούτων 200,000 ἔτησίως ἐξάγονται εἰς Οὐγγαρίαν καὶ Γερμανίαν, πωλούμενοι ἀντὶ εὐτελοῦς μὲν τιμῆματος, ἀλλ' οὐχ ἤττον ἐπωφελοῦς τοῖς πωληταῖς.

Τὰ δάση τῆς Σερβίας κρύπτουσιν ἄπειρα συνήθη κατὰ τὴν μέσην Εὐρώπην ζῷα, οἷον λαγωοὺς, ἐλάφους, πρόκας, ἀλώπεκας, ἀγριοχοίρους, ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν δὲ ὀρέων ἐναπομένουσιν ἔτι τινὲς ἄρκτοι καὶ λύγκες, αἵτινες ὅμως δὲν κατέρχονται μέχρι τῆς κατοικίας τῶν ἀνθρώπων. Μόνον κατὰ τὸ φθινόπωρον φαίνεται ἡ ἄρκτος σείουσα τὰς ἀγρίας κοκκυμηλέας καὶ ἀρπάζουσα χοίρους πρὸς κορεσμὸν τῆς πείνης τῆς. Καὶ ὁ λύκος εἶναι σπάνιος ἐν τῇ χώρᾳ, ὡς καὶ ἡ ἄρκτος, θὰ κατελέγετο δὲ μετὰ τῶν ἐκλελειπόμενων ζῶων τοῦ μέρους τούτου τῆς Εὐρώπης, ἐὰν δὲν κατήρχετο ἐκ τῆς Αὐστρίας ὅταν ὁ Σαῦος καὶ ὁ Δούναβις παγώνωσιν. Αἱ γαγροὶ ἢ ὀρειναὶ αἴγες ζῶσιν ἐπὶ τῶν πετρωδῶν ὀρέων.

Ὡς πρὸς τὰ πτηνὰ δ' ἐπίσης ἡ χώρα εἶναι ἀρκούντως πλοῦσια· οἱ χονδρομούται, οἱ ὄρτυγες, οἱ σκολόπακες, αἱ ἄγρια περιστερὰ, οἱ γῦπες, οἱ ἀετοί, οὗς βλέπει τις ἵπταμένους ὑπὲρ τὰς λόχμας καὶ κατὰ μῆκος τῶν ποταμῶν διώκοντας λείαν, δίδουσι ζωὴν εἰς τὰ δάση, ἐν οἷς βιοῦσιν. Οἱ ποταμοὶ τῆς χώρας γέμουσι ὡσαύτως διαφόρων ἰχθύων, ὧν συνηθέστερος ὁ ἀκηπίσκος τοῦ Δουναβέως, ἡδεῖα τροφή καὶ συνήθης τῶν κατοίκων, παρέχων μετ' ἄλλου τινος εἶδους ἀκηπίσκου ἐξαιρέτων μέλαν φωτάρηχος. Ἔτερα εἶδη μικρῶν ἰχθύων, π. χ. ὁ κυπρίνος, ἡ πέρκα, ὁ

νάσκη, Στουδενίτσκη, Δραγασεβάτσκη, Καρανοβάτσκη. Πρωτεύουσα *Τσατσάκ* ἐπὶ τοῦ *Μοράβα* (κάτ. 1922). Ἐντεῦθεν 3 ὥρας μακρὰν κεῖται τὸ ὄρος Ὀτσαρ ἔχον θέαν ἀξίαν λόγου καὶ περὶ αὐτὸ 6 μοναστήρια. Πόλεις *Καράνοβατς* ἐπὶ τοῦ Ἰβάρ (κάτ. 1500). Ἐνταῦθα κεῖται ἡ μὲν Τζιτζα ἔχουσα βυζαντινῆς ἀρχιτεκτονικῆς ἐκκλησίαν, ἐν ἧ ἐστέφοντο οἱ βασιλεῖς τῆς Σερβίας. Πόρω τῆς πόλεως εἰς ἀπόστασιν ὁδοῦ μιᾶς ἡμέρας ὑπάρχει ἡ Μονὴ Στουδενίτσα μετὰ μεγαλοπρεποῦς ἐκκλησίας, ἐν ἧ τέθαπται ὁ πρῶτος Βασιλεὺς τῆς Σερβίας Στέφανος Νεμάνγια.

40) Οὐσχίτσας· κάτ. 104,377. Ἐπαρχ. 6· Ἀρίλσκη, Σατιβόρσκη, Μοράβσκη, Ποζέσκη, Ρατσάνσκη, Τσερνογκόρσκη. Πρωτεύουσα Οὐσχίτσα (κάτ. 3,163).

41) Ποδρίνσας· κάτ. 48,827. Ἐπαρχ. 3· Γιαδράνσκη, Ἀσβουκοβάτσκη, Ραγιέβσκη. Πρωτ. Λόονιτσα (κάτ. 2,039), ἐπὶ τοῦ Δρίνου. Πόλ. Κρουπάρ (400 κάτ.), ἐνθα καὶ μεταλλεῖα μολύβδου.

42) Σχάβατς· κάτ. 73,419. Ἐπαρχ. 3· Ματσβάνσκη, Ποσάβσκη, Ποσέρσκη. Πρωτ. Σχάβατς ἐπὶ τοῦ Σαύου (κάτ. 6,516), πόλις ἐμπορικὴ. Πρὸς Β. κεῖται ἡ *Μάτσβα*, πόλις περιφημὸς διὰ τὴν ἀφθονίαν τῶν προϊόντων τῆς.

Οἱ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ δὲ τῆς Σερβίας νομοὶ εἰσὶν οἱ ἑξῆς·

43) Βάλιεβο· κάτ. 83,483. Ἐπαρχ. 4· Ποδγκόρσκη, Ταμιάτσκη, Κολουβάρσκη, Ποσαύσκη. Πρωτεύουσα *Βάλιεβο* ἐπὶ τοῦ Κολουβάρα (κάτ. 3,066)· ἐνταῦθα γίνεται ἡ μεγαλειτέρα τῶν ἐμπορικῶν πανηγύρεων τῆς Σερβίας. Ἔτεροι πόλεις τοῦ νομοῦ τούτου εἶναι ἡ *Οὐβ* καὶ *Ὀθρέροβατς*.

44) Ρουδνίσκη· κάτ. 47,567. Ἐπαρχ. 3· Τσερνογκόρσκη, Κατσέρσκη, Μοράβσκη. Πρωτεύουσα *Γκόρνι-Μιλάνοβατς* (κάτ. 858), οὕτω κληθεῖσα τῷ 1859 ὑπὸ τοῦ Μιλὸσχ χάριν τοῦ ἀδελφοῦ του Μιλάνου, θανόντος τῷ 1810· ἐκαλεῖτο πρότερον Βρούγνιτζα. Ὄνομὸς οὗτος περιέχει μεταλλεῖα σιδήρου, χαλκοῦ, μολύβδου καὶ χρυσοῦ.

45) Κραγιούγβατς· κάτ. 98,240. Ἐπαρχ. 4· Κραγιουγιεβάτσκη, Γρουζάνσκη, Γιασενίτσκη, Λεπενίτσκη. Πρωτ. *Κραγιούγβατς* (κάτ. 6,385), ἀπὸ τοῦ 1821 μέχρι τοῦ 1839 ἔδρα τῆς Κυβερνήσεως. Ἐνταῦθα ὑπάρχει χυτήριον πυροβόλων, πυριτιδοποιεῖον καὶ ὄπλοποιεῖον.

46) Γιαγνιδίνσκη· κάτ. 62,184. Ἐπαρχ. 3· Λεβάτσκη, Βελίτσκη, Τερνίτσκη. Πρωτεύουσα *Γιαγνιδίνα* (κάτ. 1,084). Ἐνταῦθα ὑπάρχει ὑδροποιεῖον.

47) Τσουπρίνσκη· κάτ. 55,848. Ἐπαρχ. 2· Παριαίνσκη καὶ Ῥεπαύσκη. Πρωτεύουσα *Τσουπρίνα* (κάτ. 2,439) ἐπὶ τοῦ *Μοράβα*. Πόλις ἑτέρα *Παρατσίν*· Μονὰ 2· Ῥαβνίτσα θεμελιωθεῖσα

ὑπὸ τοῦ Τσάρου Λαζάρου καὶ Μανασσία ὑπὸ τοῦ Στεφάνου Λαζάρεβιτς.

Οἱ κάτοικοι τῆς Σερβίας κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1875 συμποσοῦνται εἰς 1,333,455, ὧν 710,840 ἄρρενες καὶ 622,645 θήλειαι. Κατὰ τὴν ἀπογραφὴν δὲ τοῦ 1834 ὁ ἀριθμὸς τῶν κατοίκων ἦτο 668,592. Οἱ Σέρβοι φυλετικῶς ἀνήκουσιν εἰς τὰς σλαβικὰς φυλὰς, κατοικοῦσιν ὁμοῦ ἐν Σερβίᾳ καὶ Βλάχοι περὶ τὰς 220,000, Ἀθίγγανοι καὶ Ἰουδαῖοι.

Ἡ Σερβία πολιτικῶς εἶναι ἡγεμονία συνταγματικὴ καὶ κληρονομικὴ ὑπὸ τὴν ἐπικυριαρχίαν τῆς Πύλης καὶ ὑπὸ τὴν ἐγγύησιν τῶν συναλλαξαμένων δυνάμεων κατὰ τὴν ἐν Παρισίοις συνθήκην τοῦ 1854.—Τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν διαχειρίζεται ὑπεύθυνον ἑπταμελὲς ὑπουργεῖον, τὴν νομοθετικὴν δὲ ἡ Βουλὴ (Σκουπσίνα) καὶ ἡ Γερουσία (Σοβιέτ.). Ἡ Σκουπσίνα σύγκιται ἐξ 145 βουλευτῶν καὶ συνέρχεται κατ' ἔτος. Εἰς ἐκτάκτους δὲ περιστάσεις συνέρχεται καὶ ἡ μεγάλη καλουμένη Σκουπσίνα.—Ἡ Γερουσία σύγκιται ἐκ 17 μελῶν, ἐνὸς ἐξ ἐκάστου τῶν 17 νομῶν.

Τὰ τῆς δικαιοσύνης ἐν Σερβίᾳ διαχειρίζονται 1067 εἰρηνοδικεῖα, ἀνὰ ἐν εἰς ἕκαστον δῆμον, 18 πρωτοδικεῖα, 2 ἐμποροδικεῖα, ὧν ἐν ἐδρεύει ἐν Βελιγραδίῳ, τὸ ἕτερον ἐν Σεμενδριά, 1 ἐφετεῖον διαιρούμενον εἰς δύο τμήματα, ποινικὸν καὶ πολιτικὸν, 1 Ἀκυρωτικὸν δικαστήριον ἐν Βελιγραδίῳ, 1 ἐλεγκτικὸν Συνέδριον ἐν Βελιγραδίῳ. Ὑπάρχει δικαστήριον ἐνόρκων δι' ὠρισμένα τινα ἐγκλήματα (πυρκαϊκὰς, ληστείας κτλ.) Ἐτησίως καταδικάζονται περὶ τὰ δισχίλια ἄτομα, ὧν 250 διὰ φόνου.

Ἡ ἐκκλησία τῆς Σερβίας ἀνήκουσα εἰς τὴν ὀρθόδοξον ἀνατολικήν, εἶναι αὐτοκέφαλος. Διοικεῖται δὲ ὑπὸ 4 ἐπισκόπων, ὧν εἰς Μητροπολίτης ἐδρεύων ἐν Βελιγραδίῳ, οἱ ἕτεροι δὲ τρεῖς ἐξαρτῶνται ἀπὸ τούτου ἐδρεύοντες ἀνὰ εἰς ἐν Σχάβατς, ἐν Νεγγοτίν, καὶ ἐν Καράιοβατς τῆς Οὐσίτσας. Ἐκάστη δὲ τῶν 4 ἐπισκοπικῶν περιφερειῶν διαιρεῖται κατὰ τὴν πολιτικὴν διίρεσιν τῶν 17 νομῶν εἰς 3 μέχρις 6 πρεσβυτερεῖα.

Τὸ ποσὸν τῶν εἰσοδημάτων κατὰ τὸ 1875 ἀνέβη εἰς 17,517,500 δραχμ., ὧν 8,608,320 ἐξ ἀμέσων φόρων καὶ 8,909,180 ἐξ ἐμμέσων.

Τὰ δημόσια κεφάλαια τῆς χώρας εἰσὶν εἶδος δημοσίου Τραπεζῆς καταρτισθείσης συνεπείᾳ τοῦ ἀπὸ 28 Αὐγούστου 1862 νόμου, ἧτις δανείζει ἐπὶ τόκῳ 6 τοῖς $\%$. Πλὴν ταύτης ὑπάρχουσι καὶ ἕτερα 5 ταμεῖα δανείζοντα τοὺς ἰδιώτας, τὸ τῶν σχολείων, τὸ τῶν χερῶν, τὸ τῶν ὄρφανῶν, τὸ τῶν δήμεων, καὶ τὸ τῶν ἐκκλησιῶν.

Ἡ Σερβία ὡς ὑποτελής τῆ Τουρκίᾳ ἡγεμονία καταβάλλει αὐτῇ ἐτησίως φόρον ὑποτελείας 494,027 φράγκα.

ἔχει 27 τελωνιακούς σταθμούς, ἐξ ὧν 13